

CINEMA

Cursets de cinema, un altre cop

Pere Cornellas

CURSET DE CINEMA CURS 2002-2003

El mes de març del 2000, l'Alliance Française, Cineclub Sabadell i l'Escola del Sol, amb el suport de l'Ajuntament de Sabadell i Cineart Multisales, van organitzar el cicle *El nen a través del cinema francès*, compost, de fet, de dos petits cicles paral·lels i, en certa mesura, complementaris: un, de tres sessions, dedicat a les escoles i l'altre, de quatre, a la resta de ciutadans¹. La resposta exitosa que va tenir -uns 300 alumnes, de set escoles diferents, i una mitjana de més de 200 espectadors a les sessions per a adults- va possibilitar, suposo, que tots els implicats al projecte ens en plantegéssim un de molt més abast: la recuperació, en certa manera, d'aquells cursets de cinema adreçats a nois i noies de 10 a 14 anys que havien organitzat, durant 14 anys (1974-1988), Cineclub Sabadell i l'Obra Cultural de la Caixa d'Estalvis de la ciutat. Es tractava, simplement, de posar-los al dia.

Vam parlar-ne, doncs, amb la Fundació Caixa i vam posar, tot seguit, fil a l'aiguall. Quan aparegui aquest article, estarem ja plenament endinsats en el tercer curset: aquell projecte entusiasta de fa gairebé tres anys és ja una esplendorosa realitat. Uns 400 alumnes al primer (2000-2001), uns 600 al segon (2001-2002) i més de 700 en aquest tercer. La seva absoluta necessitat és del tot indiscutible. "Endinsats definitivament al segle XXI, no sembla ja discutible que la nostra és, bàsicament, una societat marcada per la cultura de la imatge. Cal, doncs, que els nostres nois aprenguin a llegir-la i a interpretar-la d'una manera tan natural com ho fan amb els textos escrits. Lamentablement, però, això és així en pocs centres educatius, i és que, de fet, el cinema -i la imatge, en general- encara no forma part dels actuals programes pedagògics. Només a la Universitat -i fa ben pocs anys- l'estudi de la cinematografia ocupa un lloc d'un cert relleu. A Secundària apareix tan sols en alguns crèdits variables i, quasi sempre, com a suport d'altres matèries i no pas amb un pes específic propi. A Primària, és inexistent. Així les coses, els nostres fills tenen força possibilitats d'acabar els seus estudis substancialment mancats"².

Actualment, funcionen dos cicles paral·lels. Un, per a alumnes del Cicle Superior de Primària i del Primer Cicle d'ESO (10-14 anys) i un altre, per al Segon Cicle d'ESO i el Batxillerat (14-18). Cada curset consta de sis sessions -una al mes, de novembre a abril-, amb una presentació prèvia i la projecció d'un o més films adequats a les diferents franges d'edats. I un dossier informatiu i de treball, específic per a cada cicle, que es lliura a tots els alumnes. Portar a terme aquesta feina, i d'aquesta manera, presuposa exigència i rigor. S'ha de partir, obligatòriament, d'una premisa innegociable: els alumnes poden gaudir amb les pel·lícules que vegin -i, naturalment, és ben desitjable que sigui així-, però el primer que han de fer és **aprendre**, i qualsevol procés d'aprenentatge requereix un cert sacrifici i molt d'esforç. Ho requereixen les matemàtiques i la física. També el cinema.

He tingut certes discussions amb alguns dels professors de les diferents escoles que assisteixen al curset. Afortunadament, no es tracta de convèncer-los de la conveniència que els seus alumnes vegin un determinat tipus de cinema i,

doncs, de l'absoluta imbecilitat que destil·la el terme *cinema infantil* (ja he escrit en un altre lloc que a ningú se li ocorre de parlar de *català infantil* o de *matemàtiques infantils*).

Les escoles que han decidit inscriure's en aquest curs tenen tot això prou clar, perquè, naturalment, una cosa comporta l'altra. No. El que a vegades plantegen és una altra cosa: ¿no pot resultar tal o qual pel·lícula excessivament complexa per als nois? ¿no existeix el perill que segons quin visionat els produeixi un efecte *boomerang*? Admeto, és clar, la possibilitat de l'error. Vull dir la possibilitat d'haver escollit, per a una determinada edat, una pel·lícula inadequada. Però, en essència, no tenen raó. El que passa, en el fons, és que parlem de coses diferents. Jo parlo d'*aprendre* i em plantejo una sessió de cinema per a nois i noies, amb les lògiques diferències procedimentals, de la mateixa manera que una classe de llengua o de matemàtiques. Tampoc no se li ocorre a ningú de dir que, com que l'aprenentatge de l'ortografia és una cosa àrida, hem de deixar de fer ortografia. O que hem de desterrar les equacions de segon grau de la programació de matemàtiques perquè els alumnes mostren unes certes dificultats quan s'hi enfronten per primera vegada. Per què discutim, doncs, per sistema, la idoneïtat de certes pel·lícules?

Hi ha persones que, de tant en tant, em comenten i m'agraeixen, en certa manera, aquells cursos del període 74-88 a què van assistir com a alumnes i dels quals vaig ser un dels responsables. Em confirmen que van aprendre a mirar-se el cine d'una altra manera. Potser això demostra que vam fer les coses mitjanament bé i que el criteri en què es basaven era, en línies generals, el correcte.

Diuen, però, que els temps han canviat i que aquelles percepcions no ens poden servir d'exemples, perquè els nois i noies d'ara no tenen la mateixa receptibilitat. En part, deu ser veritat, per un seguit de conegudes raons que m'estalviaré de comentar aquí. Però una nova receptibilitat no vol dir forçosament una receptibilitat pitjor. En aquests darrers tres anys, n'he tingut algunes proves explícites i indiscutibles: el silenci respetuós amb què van acollir, durant el primer curs, les versions originals, malgrat no estar-hi gens habituats; l'interès mostrat, aquell mateix any, per l'anàlisi del guió d'un fragment del *Citizen Kane* de Welles; l'impacte que els va causar, l'any passat, *Ca commence aujourd'hui*, aquella escola infantil d'un poble del nord de França que va filmar Bertrand Tavernier l'any 98, o, més recentment, el proppassat novembre, la mirada encuriosida i atenta amb què van contemplar els films primitius muts de Georges Méliès i Segundo de Chomón. ¿Quin efecte els farà, per exemple, la sessió del mes vinent, quan un pianista acompanyi en directe la projecció d'una pel·lícula muda? La majoria no ho deuen haver vist mai. Estic segur que els produirà una veritable impressió.

Els nois tenen una extraordinària capacitat d'absorció, a vegades més que els adults. A mi, encara em sorprenen molts cops. Aquest curs pretén obrir portes, establir lligams, possibilitar sorpreses. Organitzat per Cineclub Sabadell i l'Escola del Sol, amb el suport de l'Ajuntament de la ciutat i de la Fundació Caixa i amb la col·laboració de l'Alliance Française i de Cineart Multisales, s'ha constituït ja, una altra vegada, en un referent educatiu i cultural. No hauria estat possible sense el treball conjunt de les sis entitats abans esmentades. En nom de totes elles, permeteu que agraeixi a totes les escoles que hi assisteixen la confiança que ens han fet i que ens fan.

¹Vegeu el meu article al número 125 de *Quadern*, abril del 2000.

²Fragment del text de presentació del tríptic que publicita el curs.

